

FOTÓ: HAJDÚ JÓZSEF

A TÁVLAT, AZ ÍV, A MESE ÉS MEGINT CSAK A TÁVLAT CLARK HOTEL, BUDAPEST

ÉPÍTÉSZ ARCHITECT: ANTHONY GALL

SZÖVEG TEXT: SOMOGYI KRISZTINA

FOTÓK PHOTOS: HAJDÚ JÓZSEF, BUJNOVSZKY TAMÁS

Márciusban átadták a Hotel Clark Budapestet; egy traumatikus ponttal kevesebb maradt a városban. Ez örömhír. A Dunára forduló szobákból nézve a tájat, nehéz elképzelni, hogy itt tűzfalak álltak több mint 70 éven át. A kilátás pazar, a homlokzat íves szerkesztettségéből és a környezetből adódóan az optikai kapcsolat a várossal minden ablakból nagyon más.

Anthony Gall építészeti elképzelése ésszerű, méltó, magabiztos és lendületes állítás. A nagyméretű béletes ablakokkal konzekvens módon, szigorú szerkesztésben lyuggatott homlokzat megnyugtató ívet húz Budapestnek ezen a kitüntetett pontján.

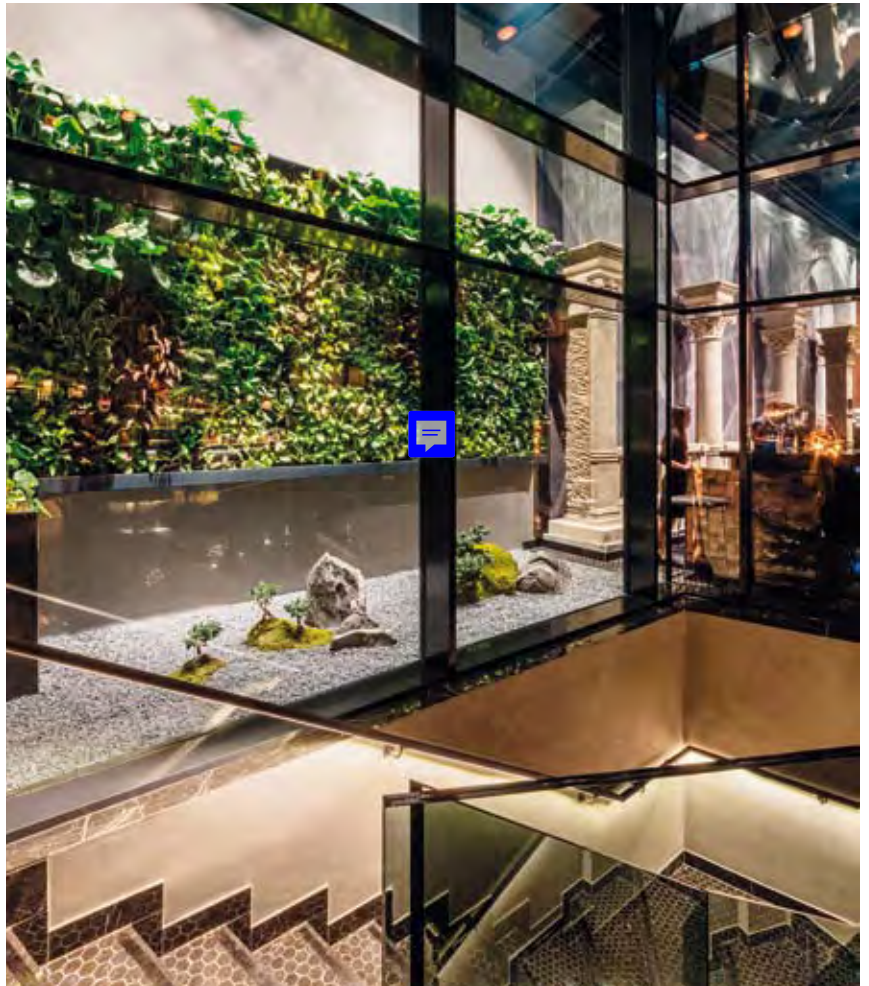
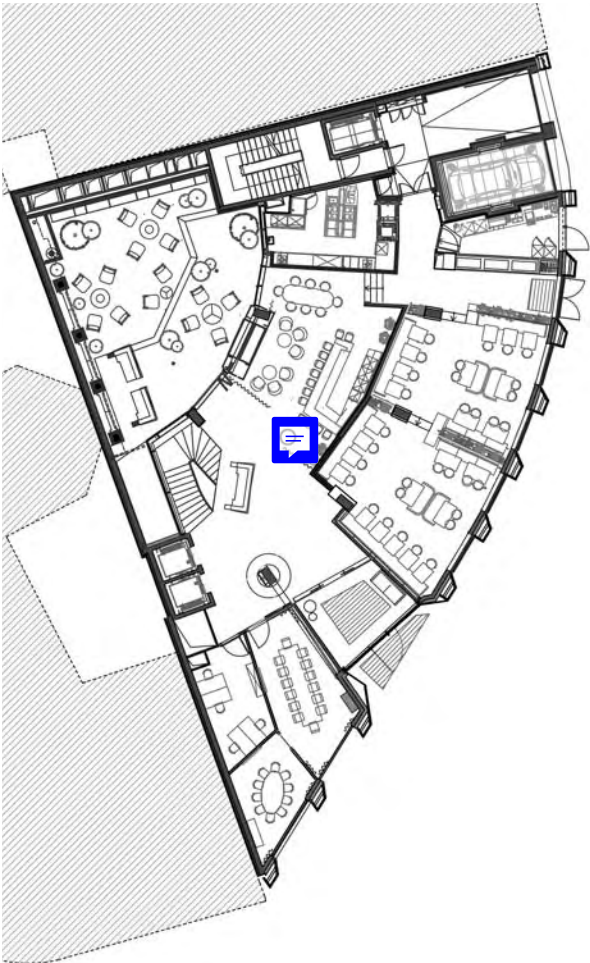
Messziről nézve úgy tűnhet, ez a ház egyszerű képlet. A Duna túloldaláról a homlokzat feszes rendje az uralkodó látvány, talán kissé hangsúlyos a betonelemek sötét tónusa, mert a hotel foltja így vetelkedik az Alagút sötétlő szájával. Ez elgondolkodtató. Ugyanakkor az épület egyneműségéből és fegyelmezett megjelenéséből olvasható, hogy egy kiegyensúlyozott egyéniségű, nagy tapasztalattal és kellő önbizalom-

LÁNCID PRESSZÓ, 1964. FOTÓ: FORTEPAN

FOTÓ: HAJDÚ JÓZSEF

FOTÓ: BUJNOVSZKY TAMÁS

FOTÓ: BUNOVSKY TAMÁS

mal rendelkező építész gondolta át a lehetőségeket.

A szálloda közelébe érve a távoli komorságnak nyomra vész, felváltja azt az állandóan változó nézet dinamikája. A homlokzat izgalmas, logikája felfedezendő, már-már játékos. A sötétlila IVÁNKA látszóbeton elemek érzékelhetően precíziós, egyedi gyártás eredményei, részleteiben is szépen kidolgozottak. A homlokzat nem aprózódik fel díszítésekben, utalásokban, közlési kényszerekben. Az építész a nagy gesztusra figyel: az ívre, amely jól zárja le a Fő utca síkját és fordítja át a tekintetet a Hunyadi János úti tömb és az Alagút irányába.

A homlokzat plasztikáját is fontos méltatnunk: a mélyen ülő ablakok, a vertikálisan léptetett, a nütokban elhelyezett fényttestekkel is megerősített aszimmetrikus bélétek nemcsak a karakterét adják az épületnek, hanem a környezettel izgalmasabb, árnyaltabb, komplexebb viszonyrendszert alakítanak ki, mint a gyakran alkalmazott, tükröző sík üvegfelületek.

Még közelebb lépve a házhoz, ismét váltás érzékelünk. A boutique hotelek divatérzékeny belső világa már a kapuzatnál erőteljes: a hotel grafikus által készített, stilizált oroszlán rajzolat, a mögötte látható design lámpa (Ungár Fanni terméke) nem a város jellegét és az arányos épületformálás eszközeit kereső építészeti szemlélet része, hanem az üzemeltetési logika kivetülése. Ez a kapu már „odaát” van, a globális trendekre fogékony turistaországban.

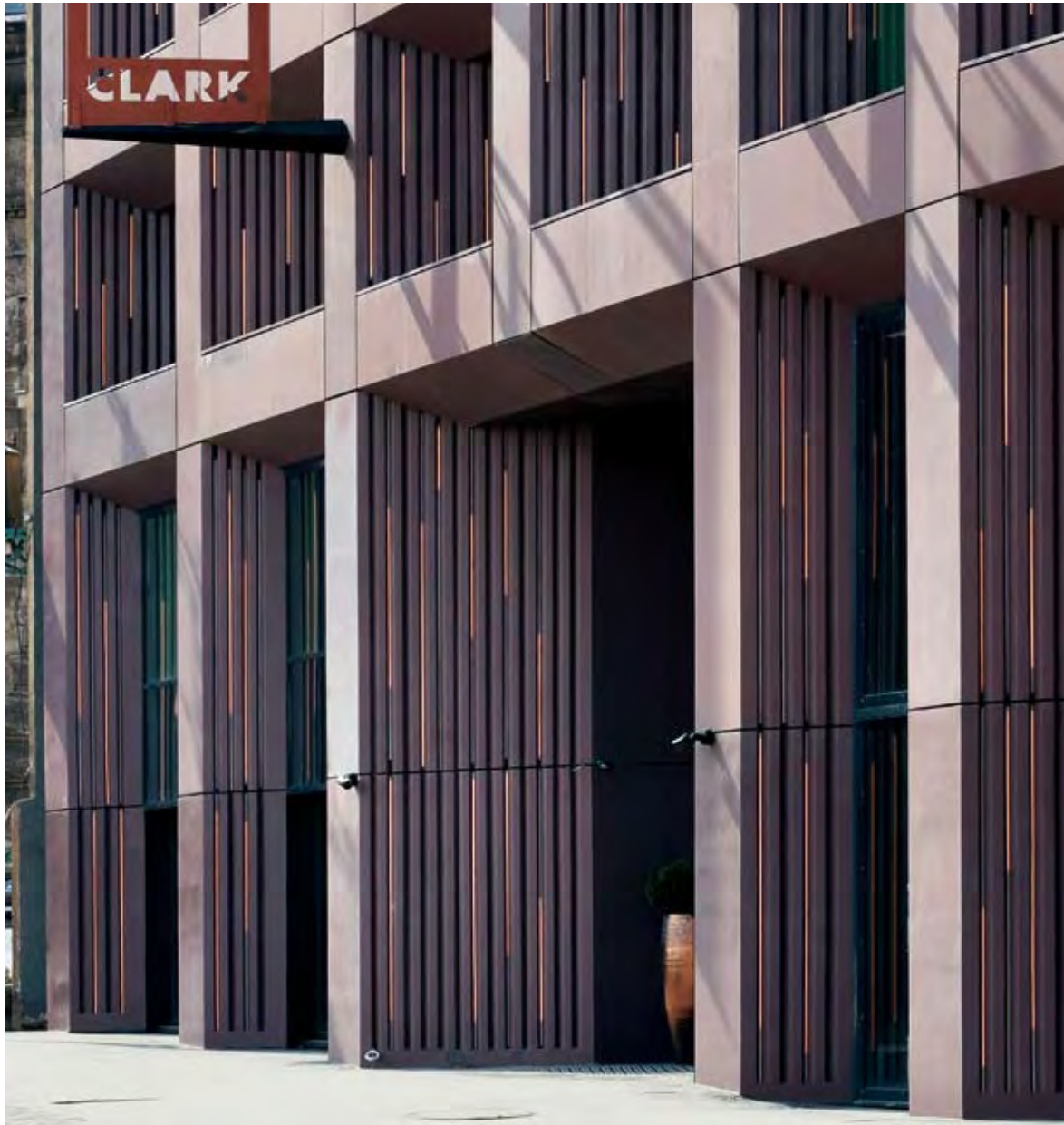
A megfelelő értelmezési kontextus keresése nem-

csak az építészet nagy kérdése, hanem a kritikáé is. Az előbb felvetett három nézet akár három különböző kritika tárgya is lehetne. A Hotel Clarkot értelmezhetnénk a Duna-parti szállodák sorában is, amit Finta József 1969 végén átadott Intercontinental szállodája nyitott meg, és amelyhez a budai oldalon nemrég csatlakozott a Lánchíd 19 Design Hotel (Sugár Péter, ifj. Benczúr László, 2007) interaktív, lamellás homlokzatával. Ebben a kontextusban a városi látkép fontosságáról kellene beszélnünk és érdemes lenne elgondolkodni azon is, hogy Budapest legszebb nézetei kikerülnek az itt lakók hétköznapijaiból, azok csak a turisták és nagy irodák dolgozói számára adtak. A Clark esetében is így van ez: a tetőtérben bár hamarosan megnyílik a Leo „rooftop” bár, a körforgalomban nap mint nap haladók közül nem valószínű, hogy sokan feljutnak majd oda.

A kontraszthatás kedvéért a távlati nézetből azonnal lépünk át a boutique hotel belső világába. Önálló rendszer ez, talán nem is a házról szóló kritika része, leválasztani róla mégsem lehet. A bejárati fogadóter két szintes: lényegi döntés, jól növeli az igen szűkös, mindössze 676 m²-es alapterület térérzetét. A földszint zónákra oszlik: balra a liftek az emeleti szobákhoz visznek, jobbra, az utcai fronton a monacói alapítású franchise vendéglőbe, a Beefbarba jutunk, a telek belsejében, az udvar fedett átriuma alatt található a lobb és a recepció. A múlt, a talált helyi emlékek és a Várhegy közelsége ott kerülnek megidézésre, így az Ybl-féle Budai Takarékpénztárból megmaradt, a Kiscelli Múzeum udvarából visszahozott, mívesen felújított oszlopok felvillantják a hajdani Lánchíd Presszó emlékét. A függőleges kert, a térben álló monumentális kandalló, rajta az óra mind hatásos látványelem. Az anyag és színkezelés pontosan artikulált, a matt fekete és barnás összhatás, a fémesen csillogó, rozsdás felületek, a tömör és látszó fémszerkezetű tárgyak kontrasztja, illetve a tükröződések a nemzetközi divattrendekhez jól illeszkednek. Bara Ákos építész pontosan ismeri ezt a kultúrát, a designtudatos vendéglátás eszköztárát. Hatáskeltő megoldásai a hotel 86 szobáját a különböző adottságok ellenére is egyformán magas színvonalúvá teszik. A külső íven lévő szobák esetében ez persze kevésbé nehéz feladat, de a szomszéd ház elé válaszfalként kifeszített, turisztikai témájú képpel „feldobott”, hatalmas molinó

FOTÓ: BUJNOVSKÝ TAMÁS

FOTÓ: HAJDÚ JÓZSEF

FELELŐS VEZETŐ ÉPÍTÉS:
ANTHONY GALL
 – GALL ÉS TÁRSAI KFT.

GENERAL TERVEZŐ // GENERAL DESIGN:
BERG KRISZTINA,
GRÁTZER-PÁHOKI RENÁTA,
BIRÓ MÁTÉ, ANDRIŠKA FANNI,
KESZTHELYI KRISTÓF
 – LEAN TECH KFT.

DESIGNER, ÉPÍTÉS, BELSŐÉPÍTÉS //
 DESIGN ARCHITECTURE, INTERIORS:
BARA ÁKOS, MAXIMILIÁN-TÓTH
MIKLÓS
 – BARA DESIGN STUDIO KFT.

BEEFBAR FRANCHISE BELSŐÉPÍTÉS //
 BEEFBAR FRANCHISE DESIGNER:
EMIL HUMBERT
 – HUMBERT & POYET
 ARCHITECTURE

GRAFIKA (LOGÓ, ARCULAT) // GRAPHIC DESIGN:
BASKA BARBARA

RÁCSMOTIVUM ÉS MENNYEZETLÁMPÁK //
 RAILING AND LAMPS:
LANNERT ADÁM

FÉMSZOBOR // METAL SCULPTURE:
SZÓKE GÁBOR MIKLÓS

EGYEDI „PEAK” LÁMPATEST // „PEAK” LAMP:
UNGÁR FANNI

HOMLOKZATI BETONELEMEK //
 FACADE CONCRETE ELEMENTS:
IVANKA GROUP

VILLAMOS TERVEZÉS // ELECTRICAL ENGINEERING:
ÜVEGES ZOLTÁN, FEHÉR SZABOLCS
 – ARTREA CONSULTING KFT.

GÉPÉSZET // HVAC:
ÁGOSTON ISTVÁN VÁRY OTTÓ
 – ENSI KFT.

TARTÓSZERKEZET // STRUCTURE:
PUSKÁS BALÁZS, BISZ ISTVÁN
 – TERRAPLAN '97 MÉRNÖKIRODA

KONYHATECHNOLÓGIA // KITCHEN TECHNOLOGY:
PETRUSÁN GÁBOR
 – AGRIKON ALFA KFT.

GENERALKIVITELEZŐ // MAIN CONTRACTOR:
MARKET ÉPÍTŐ ZRT.

BERUHÁZÓ // INVESTOR:
UNIONE CLARK KFT., SCHEER
SÁNDOR

irányába néző belső szobákban ez már kihívás. Nagy hatású mesevilág ez, felnőtteknek.

Visszatérve a többféle szellemi kontextusban való értelmezhetőség problematikájához, a Clark kapcsán egyre másra jönnek elő azok a dilemmák, amelyek nemcsak az építészeket foglalkoztatják. Ennek oka a már tárgyalt funkció is, de legfőképpen maga a helyszín.

Mert vajon milyen épület „illik” a városnak erre a fontos helyszínére? A vélemények, vágyak, lelkesedések és ellenérzések már az építés folyamán számos fórumon olvashatóak voltak. A beszédfolyamban előkerültek archív képek is a Fortepan avagy az Építészeti Múzeum archívumából. Nézegetve ezeket, a nosztalgian túl is van bennük valami vonzó, aminek meglátásom szerint az az oka, hogy a városnak egy sokkal természetesebb, magától értetődőbb állapotáról tanúskodnak. Egy olyan beépítést mutatnak, ami nem ünnepelte látványos gesztusokkal a helyet. Sűrűn lakott utcák között, a Lánchíd tengelyében az Alagút egyszerű nyílásként tűnik fel, titokzatos erejét az adja, hogy az út házak között vezet a hegy gyomrába. A világháború pusztítása ezt az állapot megszüntette, majd az élet is megváltozott. A lebombá-

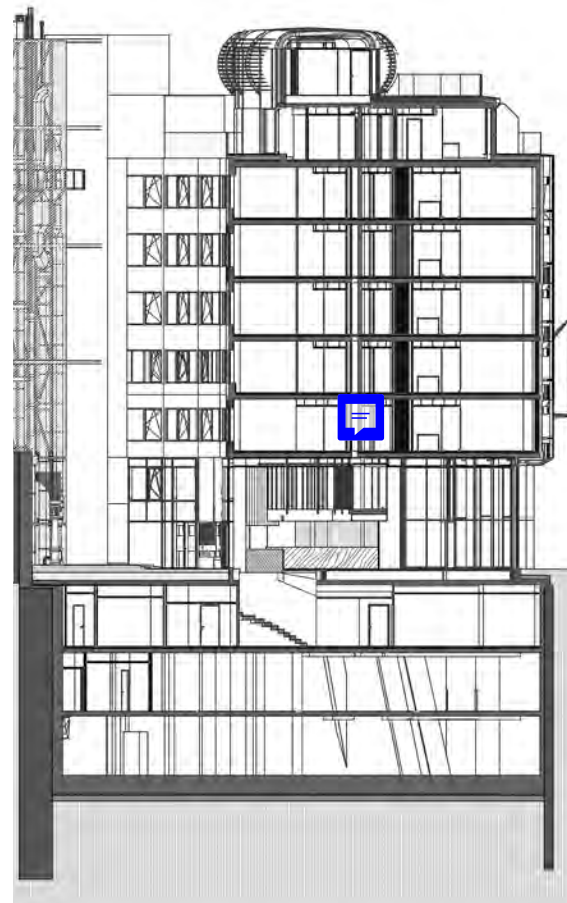
zott házakat nem építették vissza, a 49-ben kialakított körforgalom, majd az 1975-ben lerakott „0” kilométerkő így rögzítette ezt a helyet, konzerválta a bizonytalan térfalakkal rendelkező területet.

És bár a ma élő generációk már ezt a képet őrzik magukban a városrészeiről, a különböző blogokon rendre olvasni a háború előtti állapotot visszasíró kommenteket. Pedig a korábbi idők képeihez ragaszkodni, azt hasonlítani a mához, nem szerencsés. Az élet változása ugyanolyan sodrás, mint a Duna hömpölygése. Éppen a folyamatos alakulás az, ami egészséges. Mégis, a főváros identitásában fontos helyszíneken (Hősök tere, Citadella, Vár) még ma is általános a tanácstalanság, a múltba nézés és a bizonytalanság. Hogy szabad-e ezeken a helyeken beavatkozni, és ha igen, akkor inkább csendben, diszkréten, szerényen szükséges viselkedni, avagy éppen ellenkezőleg markánsan, egy új jel igényével fellépni, landmarkot építeni? A Hotel Clark ebben az általánosabb diskurzusban kerül megítélésre és komoly érv amellett, hogy nemcsak lehet, hanem kell is a várost tovább gondolni. Megépültével nemcsak egy seb hegedt be, de lezárult az a többfelvonásos dráma, amelynek egyik építészeti csúcspontja a 2007-es építészeti pályázat, az arra beérkező 57 izgalmas pályamű volt, és amely éppen az említett gátlások és tanácstalanságok okán eredménytelen maradt.

Érdekes, hogy az akkori, II. díjjal jutalmazott legrangosabb pályamű, a Stúdió 100 építésziroda (Mórocza Tamás, Vannay Miklós) izgalmas elképzelése a most megépült hotelnek bizonyos szempontból éppen az ellentéte, hiszen a homlokzati hártától visszahúzott kubatúrában a lakószobáknak egyáltalán nem volt ablaka, hanem a látványt különböző optikai csellel csalták volna be a térbe. Vajon melyik lett volna jobb meg-

FOTÓ: HAJDÚ JÓZSEF

oldás? A pályázattal foglalkozó építészek fejében bizonyosan átfut ez a gondolat is. Egy kidolgozatlan tervet és egy jól működő épületet azonban nem lehet, nem is szabad összehasonlítani. Számomra pusztán az a tény izgalmas, hogy a város ma milyen sokféle értelmezés alá eshet, hogy az igények és habitusok függvényében mennyire különböző építészeti érvelések is meggyőzőek lehetnek. E sokféleség, ha akarjuk szabadság, ha akarjuk, nehéz helyzet, felelősség terhétől súlyos állapot. Óvatosságra is int, hiszen egy-egy épület nemcsak önálló szellemi térben lévő alkotás, hanem a városi közegben és egy elméleti kontextusban is hatást gyakorol. De az már gond, ha a mérlegelés elbátortalanít.

A Hotel Clark a történeti helyszínével kapcsolatos gátlások oldásában is fontos szerepet játszik. Olyan tiszta, értékálló struktúrának tűnik, amely különböző távolságokból nézve is arányos, közelebről szemlélve formailag gazdag, megjelenésében egynemű, időtálló. Elegánsan tűri a benne lévők felfokozottságát és konzolosan felnyíló vendéglőjével a turisták lelkesedéséből valami energiát vissza is ad a városnak.

PERSPECTIVE, ARCH, TALE AND PERSPECTIVE CLARK HOTEL, BUDAPEST

Opened to the public in March, Hotel Clark Budapest makes it difficult for us to imagine that for more than 70 years there had been firewalls on the site we have a view of from the rooms overlooking the Danube. The vista is awesome, the visual connection with the city is highly different from each window. Anthony Gall had a rational architectural concept which is a worthwhile, self-confident and sweepingly dynamic statement. The systematic strict configuration of large-size window frameworks on the pierced facade draws a smoothing arch in this site of Budapest which is an outstanding component in the cityscape. Viewed from the other bank of the Danube, the self-disciplined order of the facade defines the view, whilst the integrity of the building and its constrained appearance clearly shows that its alternatives were carefully considered by an experienced architect who has a well-balanced character and the necessary self-confidence. Deeply seated windows, vertically positioned asymmetrical frameworks do not only lend the building its character, but also enter into a more exciting, more sculpturesque and complex communication with the context than the extensively used reflecting glass expanses generally. Hotel Clark appears as a transparent structure of clear logic representing lasting values. When viewed from various distances, it impresses us as a well-proportioned building, which on closer inspection is rich in forms and reveals integral appearance that has the chance to stand the test of times.